

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto	24 kron
za pol leta	12
za četrt leta	6
za en mesec	2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nve); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nve).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslani, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inšertov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

0 samoizobrazbi.

(Na ustanovnem shodu akademičnega serijalnega društva za Primorsko „Adria“ predaval Josip Ferfolja.)
(Dolge.)

Kaj pa se socialnim vprašanjem? Ali je tudi to za nas aktualno? Čisto gotovo, tako v teoriji kakor v praksi. V praksi sicer nimamo mi velikih proletarskih mas, kakor drugi večji narodi, ali proletarje imamo vendar le, ki bi že zaslužili kaj večje pozornosti se strani naše inteligence, nego doslej. A kaj pa vprašanje malega kmeta posestnika, delavca na kmetih, vprašanje malega uradnika, uradnice, da, še celo vprašanje učiteljev in učiteljic: niso-li to socialna vprašanja? Ni-li množica takih ljudi tudi proletarska? In ali ne čutijo ti ljudje svoje bede huje, desetkrat huje, nego-li tovarniški delavci?!

Tudi v teoriji je za izobražence neobhodno potrebno, da se seznajajo z novodobnimi socialnimi idejami, odmevajočimi že po vsem kulturnem svetu. In nam mladim še posebej kliče Edmondo de Amicis: Bavite se sedaj s tem vprašanjem, sedaj, dokler sta vam um in srcé vsprejemljiva za velike ideje! Sedaj, dokler morete skušati na sebi vse resnice izreka visokoučenega narodnega gospodarja: da umevanje socialne vede izhaja bolj iz srca, nego iz razuma! Sedaj, dokler kruta borba za obstanek še ni skrhala vaše velikodušnosti in vašega sočutja ter se še niste pomirili z ljudsko bedo!

Na sociologiji in konkretnih socioloških vedah se zida potem, ali bolje rečeno: imela bi se zidati praktična sociologija — politika!

Da, prijatelji, politika je dandanes že veda, a ne več šušmarstvo! Tega nam, žalibog, ni treba iskati daleč na okrog: imamo ga mi Slovenci še veliko preveč!

Nam mladim se vriva tu jako važno vprašanje: kaj pa mi, kako stališče nam je zavzemati nasproti politiki? Ali se smemo mi pečati s politiko? Na to si lahko odgovorjamo mirno vestjo: ne samo smemo, ampak tudi dolžni smo, baviti se s politiko! Gre le za to, kako naj se pečamo z njo in kako ne? Oglejmo si najprej drugo!

Da bi aktivno zasegovali v politiko in posebno še se pridevali kakim političnim strankam,

to nam absolutno ne kaže. Glavni razlogi proti temu so: pravo politično delovanje zahteva že celega moža, dijak pa se mora v prvi vrsti učiti! Mi smo še mladi, nezreli; razvijamo se. S pristopom h kakim političnim stranki pa bi svojemu razvoju le prejudikovali.

In kakó se pa smemo pečati s politiko? Nič drugače, nego stvarno. Za par let stopimo tudi mi v javno življenje. In kam se obrnemo takrat, če bomo hoteli politično delovati, a ne bomo politično izobraženi?! Stvarno motriti domačo in tujo politiko, brez predsodkov presojati hibe in prednosti te ali one stranke — to nam pristojajo. V to treba, da čitamo glasila vseh strank, da smo brezobzirno kritični! Le tako se izognemo pozneje, če vstopimo v to ali ono stranko, katera nam bo ugajala najbolj, onega grdega fanatizma, zagriženosti, intolerantnosti! A to še ni dovolj. K politični izobrazbi treba še veliko več. Treba, da poznamo ne le svojo politično zgodovino, ampak tudi ono drugih narodov! V prvi vrsti onih, s katerimi smo zvezani v politično celoto! Da naj se brigamo tudi za njihovo tekočo politiko, to se umeje samo ob sebi. Potrebno je dalje, da poznamo velike politike vseh kulturnih narodov kakor praktike in teoretike.

(Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 19. septembra 1902.

O položaju. Kako hlinjen in lafektiran je bil ves tisti bagatelizirajoči ton, ki so ga izvolili rabiti nemški listi nasproti izjavam od češke strani, napovedujočim najstrožje postopanje, ako se ne ugotovi postulatoma naroda češkega v jezikovnem pogledu — za to smo dobili danes eklantan izgled. Ista »Neue Fr. P.«, ki je imela le zasmeh za opomine od češke strani, in ki je uverjala ves svet, da se čeških groženj ni malo ni bati, prinaša dolg članek, v katerem se spominja »ideje ljubljence« pok. ministra dra. Kaizla: da bi se zasnovo ministerstvo, »v katero naj bi poslali svoje najboljše moze obe davčno najmočnejši plemeni, ki sta gospodarsko najbolj napredovali: Nemci in Čehi!«

Ista »Neue Freie Presse«, ki je še včeraj kričala, da postulatoma Čehov v jezikov-

sedice. Ta postopek je Branimira jako ozlovoljil, in on ni mogel skrivati te svoje jeze. Bil je nasproti Meliti hladen in malomaren, česar pa ona vendar ni zapazila, ker ni čutila nikdar potrebe ljubeznivosti z njegove strani. No, da-si ga je bolela ta Melitina brezbriznost, a vendar jej ni hotel omeniti niti besede o malem. Bil je preveč pozoren, da bi poslal svoje dete ljudem, ki ga niti ne žele videti. Grof Orfeo je sicer v vsakem pismu omenjal svojega unuka in izražal željo, da bi ga mogel videti čim prej. Da bi mogel, bi ga bil že obiskal v Orlovcu, ali v Zagrebu, ali njegova bolezen ga je zadrževala. V tem pogledu je bil Orfeo mnogo boljši nego njegova soproga, ki je pri vsej svoji svetosti ohranila neko antipatijo, morda sam prezir nasproti osebam, katere so bile neplemenitega rodu.

Istega dne zjutraj, ko je Melita imela odpotovati v Deli dvor, je vprašala na zvršetku zajutka:

»Misliš-li iti z menoj?«

»Ne!« je odgovoril Branimir kratko.

»Imaš-li kaj naznaniti očetu?«

»Nič!«

»Tem bolje... Jaz se skoro vrnem...«

Čim pridejo moje stvari z Dunaja, brzojavi mi!«

Slišala sta si roke in se ločila. (Ona

nem pogledu Nemci ne morejo ugoditi radi sebe in radi države, ista »N. Fr. Pr.« pravi sedaj v omenjenem članku, da jezikovno vprašanje je le tanka stena iz papirja, ki loči Nemce in Čeha, in katero je lahko prodreti. Ideja Kaizlova da ni umrla! Kar nankrat čuje sedaj »N. Fr. Pr.« glasove, ki govore zato, da bi g. Koerber preustrojil svoje ministerstvo, pozvavši vanje toliko nemških in čeških parlamentarcev.

Včeraj so bili Čehi še inferijorno pleme, ki ima prenašati nemško hegemonijo; danes je ideja Kaizlova postavljena v vse časti. Mi si mislimo, da je »Neue Freie« udarila po grmu, da vidi, kakov zajec skoči iz njega. Tudi mi Jugoslavlani smo opravičeno jako radovedni, kakov bo odziv v češkem taboru na ta nemški poziv na bratski objem obeh »najbolj napredovanih narodov?«

Deželno-zborske volitve na Štajerskem. Slovenci na Spodnjem Štajerskem volijo v sledečih krajih poslance za kmetško skupino: v celjskem okraju (2 poslance) Celje, Vranske, Gornjigrad, Šmarje in Konjice; v slovenjegraškem (1 poslanca) Slovenjgradec, Šoštanj, Marenberg; v mariborskem (2 poslance) Maribor, Slovenska Bistrica in Sv. Lenart; v ljubljanskem (1 poslanca) Ljubljana, Ormož, Gornja Radgona; v ptujskem okraju (1 poslanca) Ptuj, Rogatec; v breziškem okraju (1 poslanca) Brežice, Kozje, Sevnica. V mestnih skupinah volijo Slovenci v skupini Maribor, Ptuj, Celje, Slovenjgradec.

Iz Srbije. Povodom velikih vojaških vaj v Srbiji priredilo je kruševaško meščanstvo pedsinoči bakljado na čast kralju Aleksandru. Po bakljadi je poslanec dr. Bota pozdravil kralja in kraljico, spominivši se, da zgodovinsko mesto Kruševac — ki je bilo, nekdanje stolno mesto slavnega carja Lazarja, vladarja velikosrbske države — prvič po preteku 500 let vidi mej svojim zidovjem srbsko kraljico.

Kralj Aleksander se je poslancu Boti najprej zahvalil za presrečni vsprejem. V tej preestrnosti povdarjal je kralj, da vidi novo poročstvo, da čuti srbski narod zanj isto udanost, katera je njegovim prednikom omogočila ustanoviti neodvisno Srbijo.

Kralj je nadalje povdarjal, da ga veseli, da mu je dana prilika ravno v tej trdnjavi nekdanje močnejše srbske države, ki je bila uničena ne le po zunanjih sovražnikih, mar-

se je odpeljala v Deli-dvor, on pa je šel gledat k svojemu otroku. Čim bolj je bila osamljena njegova ljubezen do tega deteta, tem močnejša in goreča je postajala. On se je kopal v tem čuvstvu, ki je kakor angelj varuh razstiralo krila nad njegovim prvorojencem.

»Ne boj se, dete moje!« mu je govoril drže je v svojem naročju. »Tvoj oče je pri tebi... On ti je oče in — mati!«

Melito je slabo dirnilo vse, kar je našla ob svojem prihodu v domači hiši. Ker je bila navčena na največjo eleganco v dvoru in hiši svojega moža, je že sam prihod v dvor nepovoljno uplival na njo. Nikjer nikogar pred njo, zvana ne bijeje kakor v Orlovcu, niti jej nihče ne pomaga ob izstopu iz kočije. Grof je odslovil vse, katere je smatral brezpotrebnimi, ker ni mogel plačevati mnogoštevilne služinčadi. Ukazala je kočijažu svojega moža, naj nese njene stvari gor! za njo, in se začela vspenjati v prvo nadstropje po lesenih stopnicah, ki so bile že jako strohnele, a k temu že dolgo neočiščene.

Na hodniku (a naznanila je natančno svoj prihod) nikjer nobenega. To jo je razjezilo.

»Mari tu še vsi pijo, ali so odšli vsi nekam?« je zakričala ježno, da je odmevalo po vsem hodniku.

več tudi po prepirih v notranjosti, proglasiti, da je dolžnost vseh Srbov, biti od sedaj složni da to deželo, ki ima v sebi vse predpogoje moči in napredka, dovedejo do njenega pravega cilja.

Kralj je nadalje obsojal prepir in priporočal slogo, ter povdarjal, da je nemogoče ustreči onim, ki zahtevajo, da bi se v Srbiji kar čez noč izvedle vse one reforme, za katere je rabil zapad stoletja in stoletja. — Kralj je zaključil s izjavo, da kolikor se je mogel sam poučiti potom osebnega občevanja z narodom, ta ne odobruje one struje, čije voditelji ne poznajo ne svoje, ne drugih dežel.

Kraljev govor je baje žel burao odobravanja.

Vojeviti govori francoskega ministra Pelletan. Bolj in bolj se usiljuje misel, da so vojeviti govori posamičnih členov sedanega francoskega ministerstva Combes le poskus, da bi z dotikanjem rane, ki se še ni zacelila (izguba Alzacije in Lotaringije) in ki peče vse Francoze brez razlike, zaveli francoski narod, da bi ne videl zagate, v katero je zašlo ministerstvo po svoji nasilni politiki, izlasti pa po neprevidezosti, storjeni s tem, da je dajalo zapirati kongregacijske šole, ne da bi bilo popred poskrbelo na nadomestilo, zbok česar je blizo 200.000 otrok brez vsakega šolskega pouka. To je razburilo tudi take kroge, ki nimalo niso klerikalni. Kajti tudi v imenu liberalizma nikdo rad ne zanemari vzgoje svojih otrok. Ta politika z nasiljem, a brez glave, utegne postati nevarna viadi. Gg. Pelletan in André sta hotela popraviti napako z apeliranjem na francoski šovinizem, ali spekulacija se ni posrečila, kajti njiju nastope obsojajo vsi resni francoski krogi in obsojati jih morajo tudi oni krogi v Avstro-Ogrski in v Nemčiji, ki sicer ljubeznivo pestujejo, neguje in branijo isto ministerstvo Combes. V fatalnem položaju se nahaja n. pr. »Neue Freie Presse«. Nobenega ministerstva francoskega ni morda tako negovala od nemško-francoske vojne sem. Vsak korak, tudi vsako nasilje francoske vlade nahaja v dunajskem listu svojega branitelja. A glej: nobeno francosko ministerstvo od 1870. leta sem ni tako očitno pozivalo Francije na masševalno vojno proti Nemčiji in tako odurno govorilo proti Italiji, kakor sta storila člena ministerstva Combes: Pelletan in André, minister sa vojsko in minister za mornarico!

Na to se je pojavila možka siva glava na polodprtih vratih.

»Mely!« je zaklical stari razjarjenj zeni.

»Ha, ti si, papa!... A kje ste, za Boga? Tukaj je, kakor da bi vse izumrlo!« je kričala Melita s še vedno razdraženim glasom.

»Pridi k meni!« jej je rekel Orfeo in takoj zaprl vrata za seboj, da bi se ne prehladil.

Melita je vstopila v očetovo sobo. Orfeo se je ravno pripravljaj, da bi se zdravil z Baumscheidtovim čudotvornim aparatom, kakor ga je imenoval on. Hčerin prihod ga je motil v tem.

»Prav praviš, da je tu vse izumrlo!« jej je rekel mesto pozdrava. »Jaz se tu zdravim, a oni dve sta gotovo v kapelici pri molitvi.«

»Kdo dve?« je vprašala Melita naglo, ki se ni mogla spomniti prvi hip novih razmer na dvoru.

»Maman vendar in njena tovarišica, bogomoljka.«

»Slišala sem o tem... Uboga maman... Zakaj ne napraviš konca temu, papa?«

(Pride še.)

PODLISTEK

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Ergen Tomić; prevedel Radl.

Drugi del.

VII.

Branimir je odobril to njeno nakano tem bolj, ker je opazil, da jej v Zagrebu ne ugaja posebno. Rodbin, ki bi bile po rodu njeje enake, je bilo jako malo, a one slabe stvore, ki so se mešali v boljarske kroge, je prezirala in ni hotela niti občevati z njimi. V Zagorju je pa popolnoma drugače. Tu jo na vsak puškini strel pozdravlja kakov dober znanec, star plemiški dvor, pa, ako so mu gospodarji tudi na pol propali, v njih žilah teče vendar plemenita kri, ki jih veže v veliko, izbrano bratstvo, kateremu pripada tudi sama. Tu je ona v svojem elementu, v katerem oživlja in kateri jej ugaja.

Zastoj je čakal Branimir do zadnjega hipa, da bi Melita vsaj omenila o sinu. Ko sta bila v Orlovcu, sta govorila tudi o tem, da bi vzela malega s seboj v Deli-dvor, v obisk starih roditeljev. Branimir je trdil celo, da sta to dolžna storiti z ozira na staro grofco, ki se ni premaknila nikamor s svojega dvora. Ali Melita ni omenila o tem niti be-

Z razburjenjem naroda na zunaj boče ministerstvo Combes popraviti svoj položaj na znotraj. Vsakako nevaren eksperiment, le škoda, da bo moral morda troške plačati francoski narod na svojem ugledu in na svoji zavezniški vrednosti.

Krüger se povrne v južno Afriko?

Členi družine bivšega predsednika transvaalske republike Krügerja in drugi njegovi prijatelji nagovarjajo istega, naj bi se povrnil v južno Afriko. Krüger pa se še ni odločil, naj li odpotuje v družbi bivših generalov, ali naj še ostane v Evropi? »Frankfurter Ztg.« ima poročilo iz Haaga, v katerem se oporeka govoricam, da sta Krüger in dr. Leyds v razpору z bivšimi buraskimi generali. Nezmiselnost je tudi govoriti o Krügerjevi nespravljenosti.

V Haagu so prepričani, da vlada v Nemčiji krivo mnenje o namenih potovanja buraskih generalov v Evropo. Tudi potovanje teh generalov po Nemčiji nima drugega namena, nego nabirati podpore za južno Afriko.

Kar se tiče spominov, katere je spisal in jih izdal Krüger, zatrjuje se, da ni v teh spominih nikakih senzacijonalnih razkritij, marveč so le točno očitani vzroki južnoafrikanke vojne in pogajanja med Anglijo in Buri pred pričetkom vojne.

Tržaške vesti.

Ustoličenje vladike Nagla za kopersko škofijo bo v Kopru dne 12. okt.

Skrb mestnih očetov za tržaško okolico. Z ozirom na notico, ki smo jo priobčili predvčeršnjim pod tem naslovom, nam pišejo iz sv. Križa:

V četrtek dne 11. t. m. popoldne smo imeli v naši vasi zopet požar, ki je navstal v poslopju Josipa Sulčiča, p. d. Lempa. Na glas zvona so prihiteli ljudje, da bi rešili iz nevarnosti človeške duše. Večina prihitelih pa so bili — ženskega spola, kajti možki so prišli potem, — ko je nehala goreti. To je bil odgovor na postopanje orožnikov povodom nekega prejšnjega požara.

Orožniki torej niso imeli komu zapovedovati; le otroke so gonili v stran, a eden njih je zapisoval dekleta, ki naj nosijo vodo, za kar da bodo plačane.

Potem pa se je zgodilo nekaj, kar izbornu ilustrira naše mestno gospodarstvo po okolici. V naši vasi imamo tri občinske vodnjake, ki so odprti, le, kadar je dež, ali pa, kadar se našemu občinskemu zvezdogledu zdi, da se bliža dež. V času suše so pa vedno zaprti, češ, da treba štediti z vodo. Posledica temu je, da morajo naše ženske uro daleč po vodo. Kako naj zmagujejo to, izlasti če imajo skrbeti doma za 4—5 malih otročičev?!

No, povodom požara je naš g. kapovila odprl enega vodnjakov, da bodo dekleta našla vodo za gašenje. Da ne bi pa katera morda nesla škaf vode domov, nastavljal je stražo s poljskim čuvajem na strani. Naj se nam oprostí primera: naša dekleta so bila podobna oslu, ki je vodo nosil in od žee poginil!

G. kapovila! Tudi mi vemo, da za slučaj požara treba vode. Ali najprej treba preskrbeti vode za življenje! Prvi so ljudje, ki morajo imeti pitno vodo! Zakaj nam torej zapirate vodnjake?! Če je že pri nas taka mizerija glede vode, da je ni zadosti za ljudi in za slučaje požara, potem pa naj si razne zavarovalnice poskuse za vodo! Pitne vode pa ni smeti odtehati ljudem! Saj tudi vsi trije vodnjaki ne zadoščajo še za 1700 prebivalcev.

Tudi glede pitne vode za živino smo v žalostnem položaju. Imamo sicer neko lužo, iz katere pa so živina brani piti, ker smrdi že 10 minut daleč, posebno pa zvečer. Celó okrajni zdravnik dr. Bechtinger je pisal na magistrat, naj preurede tisto lužo. Vse za zastoj! Za nas okoličane ni ne občinskih, ne deželnih, ne državnih komisij, ki bi pregledale, kako se tu skrbi za javno zdravje! Da, za javno zdravje! Kajti to si lahko misli vsakdo, kako mora biti mleko od živine, ki mora piti tako vodo!

Tako je naše mestno gospodarstvo! Za nevarnosti, ki izhajajo za javno zdravje iz pomanjkanje pitne vode, se ne brigajo; če pa ima klo par vil goja na svojem dvorišču, hitro je tu g. capovila, ki grozi z globo in kriči o smradu.

Vemo, da so vse naše tožbe zastoj, v kolikor prihaja v poštev naša občina. Zato se obračamo vanovč do državne oblasti, naj

kaj ukrene, da ne bomo trpeli na pomanjkanju pitne vode. Saj smo menda davkoplačevalci, saj smo Avstrijci...!

Še eno besedo o požaru, o katerem je »Edinost« govorila dne 20. m. m., ki je uničil poslopje Martina Tertjaka. Orožnik Sušnik je silil moče, naj gredo na streho v gotovo nevarnost za življenje. Ljudje so se branili, navedši sleherni njih kakov razlog. Rečeni orožnik je radi tega ovdal 15—20 njih, kiso dobili po 24 ur zapora. To je silno ozlovljilo ljudi, kajti vsakdo je pomagal na požaru po svoji moči. Ljudje so nosili razno opravo iz poslopja, da kolikor možno obvarujejo pogorelega od škode. Le v gotovo nevarnost za življenje so se branili iti!

Posledica kazni 24 ur pa se je pokazala na zadnjem požaru: ljudje niso prišli — kakor že rečeno — blizo, ker so se bali zopet priti v kazen.

To je — preneumno! Iz delavskih krogov nam poročajo, da se laški socijalni demokratje bahajo, češ: Na protestnem shodu dne 24. t. m. je bilo dve tretjini socijalistov in le ena tretjina narodnjakov — Slovencev!

Onemu, ki je bil na shodu, ne treba menda še le dokazovati, da so take trditve ali hudobne ali — neumne! Cvet našega narodnega delavstva, ki je bil na shodu, ve najboljše, koliko »sodrugov« je bilo v nedeljo navzočih!

Mi smo pisali, da jih je bilo do 100. Od raznih strani pa nam prigovarjajo, češ, da jih niti 80 ni bilo! Od strani poznanih slovenskih socijalistov je bil eden edini (in sicer Jernejčič iz Rojana) in pa kakih 40 laških sodrugov! — Drugi nam niso bili znani.

S katerim namenom so prišli?! Iz delavskih krogov nam pišejo:

Med nami delavci je prepričanje obče, da so socijalisti prišli na naš shod minole nedelje z vse drugačnim namenom, nego da nam pomorejo v stvari, ki je bila na dnevnem redu in v kateri bi nam morali iti na roko še posebno kakor socijalisti, ker je to kulturna stvar.

Ker se jim splošni štrajk za udušenje lista »Sole« ni posrečil, pa so iskali na vse možne načine, da bi popravili ta neuspeh. Skliceali so shod v gledališče »Politeama«, agitarili so, vspodbujali somišljenike na nevarna dejanja. Ali vse to tudi ni imelo vspeha.

Že na shodu v gledališču o poludne so bili sklenili, da se gotovo število njih podajo na naš slovenski shod ter da na ta ali oni način preprečijo istega, ali pa vsaj mirno in stvarno razpravo o šolskem vprašanju. Ali naj izovejo prepir radi predsedništva, ali naj poskušajo z žaljenjem, ali z nastopom laškega govornika — sploh: poskusili naj bi tako ali tako, da bi shod preprečili!

Ni se jim posrečilo. Zanesljivi ljudje nam poročajo dalje:

Namerjana je bila tudi za isti večer demonstracija pred tiskarno lista »Sole« v ulici Chiozza, čim bi se jim bilo posrečilo razgnati naš shod. In proračunjeno je bilo, da vsa odgovornost pade na narodno slov. stranko, oziroma na njene voditelje!

Tembolj moramo biti veseli in si šteti v čast, da smo se trdno držali, da smo bili previdni ter da nismo padli v nastavljeno past! Hvala vam — narodni delavci, tovariši in bratje naši!!

Dvojna mera! (Dopis od Sv. Ivana.) Podpisane imam hčerko Ljudmilo, katera izpolni dne 7. oktobra t. l. 6 leto svoje mlade dobe. Radi tega sem jo hotel vpisati letos v prvi razred svetoivanske ljudske šole. Vzel sem bil seboj tudi hčerko svojega sorodnika, Darinko Godina, katera je tudi za 14 dni premlada, da bi jo mogli že letos vpisati v prvi razred ljudske šole.

Ko je g. voditelj slovenske ljudske šole pri Sv. Ivanu pogledal tozadevna krstna lista, je takoj odklonil toliko mojo, kolikor hčerko mojega sorodnika, češ, da še nimajo one starosti, katero zakon zahteva za vsprejem otrok v ljudsko šolo.

Zastoj je bilo vse prigovarjanje, da se par dni vendar lahko pregleda. Voditelj se je trdovratno držal določil zakona in se ni dal ovtajati.

Poslal me je k zdravniku, naj isti potrdi, da ste dekleci dovolj razviti za vsprejem v šolo in me odslovil s tem.

Jaz pa, mesto da bi šel, kamor me je poslal šolski voditelj, odvel sem dekleci naravnost v italijansko šolo v ulici Kandler,

kjer pa so obe deklici, brez vsacega ozira na to, da ste še premladi in brez najmanjšega prigovora vpisali, o čemer se prepriča lahko tudi slavna vlada, ako upogleda v letošnji vpisovalni katalog dotične šole pod št. 71 in 72. Seveda mi ne prihaja niti na kraj pameti, da bi svojo hčerko v resnici pošiljal v italijansko šolo, kar velja tudi za hčerko mojega sorodnika, marveč sem se hotel le prepričati, da-li so tudi v italijanski šoli tako tankovestni o vsprejemanju učenecv, kakor so v slovenski šoli pri Sv. Ivanu?!

Ta slučaj pa je toliko meni, kolikor drugim Slovincem podal zopet nov, eklatanten dokaz, da se tudi o vsprejemanju otrok v ljudske šole rabi slavnozna dvojna mera.

Vsprejemanju slovenskih otrok v slovenske ljudske šole delajo se vse mogoče ovire; vsprejemanju slovenskih otrok v italijanske ljudske šole pa gredo na roko z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi.

Ali velja za slovenske šole drugi, strožji zakon, nego za italijansko?! Ali morajo biti samo voditelji slovenskih ljudskih šol tako tankovestni v izvrševanju zakonov, da morajo gledati tudi na par dni razlike, dočim se voditelji italijanskih šol niti ne brigajo za take stvari, kar ravno dokazuje moj slučaj. Znano pa mi je, da so ravno v istej laški šoli v ulici Kandler vsprejeli še več drugih otrok v šolo, katerim je manjkalo po več mesecev za dosego zakonito zahtevane starosti.

Tako love na vse možne načine naše otroke v laške šole, kjer jih vzgajajo v janičarje. Vsako sredstvo jim je dobrodošlo v dosegu svojih namenov.

Slavna vlada pa mirno gleda in se niti ne meni za to, da se iz državi zvestega slovenskega življa pripravljaja material za množitev laške irredente, katera čaka le primerne trenutke, ko sad popolnoma dozori za priklonjenje k Italiji!

Čemu so pa deželni in okrajni nadzorniki? Ali ti res nimajo nobene moči, da bi laško gospodo prisilili v izvrševanje zakonov? Če je tržaška kamora res že tako mogočna in neodvisna, da se jej ni treba ozirati na avstrijske zakone, potem naj se tudi oni nadzorniki, ki bi imeli čuvati nad izvrševanjem teh zakonov, odpravijo kakor nepotrebni, ker njih delovanje itak nima nobenega pomena. Sv. Ivan, dne 18. sept. 1902.

Jakob Stanko Godina, trgovec in posestnik.

Svetoivanska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija je prejela 80 stotink, katere so jej doposlali nekateri tamošnji otroci se sledečim dopisom: »Za družbo sv. Cirila in Metodija smo nabrali mi otroci na naši otroški veselici osemdeset stotink«.

V počestčenje spomina pok. Ivana Nabergoja daroval je svetoivanski podružnici družbe sv. Cirila in Metodija g. dež. poslanec Iv. Mar. Vatovec 10 K, v isti namen in isti podružnici darovalo je svetoivansko konsumno društvo tudi 10 K.

Nadalje sta v isti namen darovala g. Blaž in Ana Dobida, posestnika v Trstu, 10 K tržaški možki podružnici družbe sv. Cirila in Metodija.

Lekarna v Škedenju. Minister za notranje stvari je potrdil definitivno podelitev koncesije lekarnarju gosp. Frideriku Antoniazu. Lekarna se brzkone odpre še pred koncem tega leta.

Porotna razprava proti Ivanu Škrku. Dne 17. t. m. se je vršila — kakor smo že na kratko omenili včeraj — pred tukajšnjim c. kr. deželnim kakor porotnim sodiščem kazenska razprava proti Ivanu Škrku iz Saleža, kateri je bil obtožen zločina umora, storjenega s tem, da je dne 14. aprila t. l. svoji sinahi Mariji Škrk prizadejal s kuhinjskim nožem 28 ran na raznih delih trupla, vsled katerih je ista po nekaterih trenutkih umrla na izkrvavenju.

Ta razprava ilustrira uprav drastično naše sodne razmere. Obtožencu, ki pozna le slovenski jezik, bil je postavljen od tukajšnje odvetniške zbornice oficijoznim braniteljem odvetnik dr. Gustav Gregorin. Vsapreiskava in sicer toliko na c. kr. okrajnem sodišču sežanskem, kjer so bila prva glavna zaslišanja, kakor tudi pred c. kr. deželnim sodišču tržaškim, bila je vodjena v slovenskem jeziku ter so se vsi zapisniki zapisali v tem jeziku. Vsa pravdna podlaga je bila torej popolnoma slovenska, samo državno pravdnitvo je — po stari navadi — napravilo italijansko obtožnico.

Na razpravi sta bila izrečena le dva porotnika, katera sta na tozadevno vprašanje izjavila, da poznata slovenski jezik, dočim vseh drugih 10 porotnikov ni poznalo tega jezika! Ozirom na to je branilec dr. Gregorin sporazumno z obtožencem predlagal na razpravi, da se delegira drugo porotno sodišče, kjer bo mogoče sestaviti porotno klop iz porotnikov, ki bodo umeli obtožence in kazenske spise, sestavljene na slovenskem jeziku. Sodni dvor je odklonil to zahtevo ter ni, kakor se sicer to vedno godi v drugih slučajih, prošnje za delegacijo niti predložil na višje sodišče, sklenivši, da se ima razprava nadaljevati pred tukajšnjo poroto in s pomočjo tolmača. Sodni dvor se tudi ni oziral na protest branitelja proti razpravljanju s pomočjo tolmača vkljub trditvi branitelja, da zakon pozna tolmače le za jezike, ki niso sodni jeziki! Sodnim tolmačem je bil imenovan »ad hoc« avskultant Sanciu.

Zahtevi branitelja, da se obtožnica prečita tudi v slovenskem jeziku, je predsednik ugodil. Prevod obtožnice je bil namreč na izrečno njegovo zahtevo že prej uročen branitelju.

Po prečitjanju obtožnice je obtoženeec priznal storjeno dejanje ter isto opravičeval s tem, da je že več let, odkar je namreč premoženje izročil svojemu sinu, oziroma odkar je prišla v hišo od njega urorjena sinaha, trpel vsakovrstna psovanja in grdenja od njene strani. Večkrat da mu ni dala jesti ter da ga je podila na delo tudi, ako je bil bolan.

Na večer pred storjenim zločinom prišel je domov (bila je nedelja) iz gostilne po 9. uri zvečer ter je vprašal po večerji. Namesto iste da sta ga začela sin in nevesta zmerjati, rekši, naj gre večerjat tja, kjer je bil dose-daj ter da sta celó od zgoraj metala nanj neke dile. Šel da je spat brez večerje, a drugo jutro ga je klical sin že ob 5 $\frac{1}{2}$ uri na delo. Obtoženeec je odgovoril, da ne more, ker ga boli glava, na kar mu je sin pobral boljše obleko in rjuhe s postelje, tako, da je ostal nag. Proti 7. uri zjutraj je vstal, oblekel staro srajco in stare hlače ter šel v kuhinjo, kjer je našel nevesto. Prosil jo je, naj mu da njegovo boljše obleko, na kar mu je ona z grdimi besedami odgovorila, da jej ni mari za njegovo obleko ter da ne ve za njo, akoravno je ona videla, ko je sin obleko vzel. Nastal je prepir ter je sinaha, psovala ga po stari navadi, šla proti obtožencu, govore, da mu izpraska oči. Razburjen radi takega postopanja šel je obtoženeec na dvorišče, sel na čok ter se kmalu potem vrnil, v razburjenosti in odprl miznico, kjer je našel nož. Vzel je nož v roke ter z istim mahnil v jezi proti sinahi, zadevši jo v hrbet. Sinaha se je naglo obrnila ter je nastala mej njima borba, v kateri se je isti posrečilo iztrgati obtožencu nož iz rok. Pritiskala je istega proti grlu obtožencea, kateremu se je zopet posrečilo iztrgati jej ga, na kar je on v jezi in nekaki »otameci« začel mahati proti sinahi, prizadevši jej 28 ran. Takoj po činu je opral nož ter šel iz hiše z namenom, da skoči v jamo v bližini. Visel je že nad jamo, ki je bila ozka, a naenkrat se je premislil in izmolil očenaš, na kar se je čutil olajšanega ter sklenil iti k župniku, da mu izpove svoj čin. Na poti je srečal Ivana Grudna, kateremu je povedal, kaj je storil in kateri mu je svetoval, naj gre rajše prijaviti se sodšču. Ubogal ga je ter šel proti Sežani. Ustavil se je v gostilni Maksa Miliča, kjer se je malo pokrepčal in izročil nož gostilničarki. Kmalu potem je bil aretiran od orožnikov, ki so doznali o činu.

Priča Katarina Koeman, katera stanuje blizo Škrkove hiše, je bila obveščena od otroka Josipa Škrk, da je obtoženeec umoril sinaha, česar s prva ni verjela. Odprla je okno svoje hiše ter videla pokojnico ležati na dvorišču v krvi in zraven nje obtožencea. Na klic: »Janez, kaj si storil!« je odgovoril obtoženeec: »Kar sem mislil, to sem storil.« Ta priča je potrdila, da se je Škrk mnogokrat pritoževal radi grdega ravnanja z njim.

Priči Pavlina Grilanc in Josip Škrk (prvi 8 let, drugi 13 let), sta videla čin s ceste in sta slišala, kako je pokojnica, katero je obtoženeec suval z nožem, prosila: »Oče, pustite me, ne bom več tako naredila!«

Po zaslišanju teh prič je večinoma g. predsednik razprave, deloma pa tolmač prevzel slovenske zapisnike naravnost na italijanski jezik. Prečitala se je mej drugim prepodajna pogodba, iz katere izhaja, da je obtoženeec izročil svoje premoženje proti temu, da

si je pridržal dosmrtno spodobno hrano, obleko in zdravila v slučaju bolezni.

Prečitale so se tudi politične informacije zgoniškega župana, katere slikajo obtoženca kakor nasilnega človeka, kateri da uživa v občini najslabši glas.

Po prečitaju teh informacij je stavil branitelj predlog, da se zasliši sedem prič o okolnosti, da je pokojnica grdo ravnala z obtožencem, katere okolnosti so bile podrobno konkretirane. Nadalje je predlagal branitelj s posebnim ozirom na prečitane neugodne politične informacije enajst prič iz Saleža o okolnosti, da mej poslednjim in županom zgoniškim, Josipom Grilancem, obstoji že večletno sovražstvo ter da ni nikakor res, da je obtoženec v občini na slabem glasu; ampak, nasprotno, da je jako dobrega, mirnega in poblevnega značaja. Izdane politične informacije niso torej verodostojne. Najbolji dokaz za to da je okolnost, da je predlaganih enajst prič prišlo danes na razpravo prostovoljno v Trst, ko so doznale o krivičnih političnih informacijah ter da so se vse te priče mej razpravo prijavile branitelju.

Sodni dvor si je pridržal sklep o teh predlogih za popoldne, ker je pretrgal razpravo ob 1 1/2 uri pop., odredilvi nadaljevanje na 5. uro popoldne.

Ko se je v poslednji uri razprava zopet otvorila, je g. predsednik jednostavno prijavil sklep, s katerim sta se odbila oba stavljeni predloga, češ, da so okolnosti, navedene v njih, neodločilne.

Branitelj je na to zahteval, da gosp. predsednik pove gospodom porotnikom, kako so se glasili odbiti predlogi. Gospod predsednik je najprej menil, da je to že storil zjutraj. Na braniteljevo opazko, da se to ni zgodilo, kar so potrdili tudi zapisnikar in drugi člani sodnega dvora, je g. predsednik na kratko omenil gg. porotnikom, da je branitelj predlagal več prič o okolnosti, da je pokojnica grdo ravnala z obtožencem ter da je obtoženec dober človek.

Branitelj se je protivil tako sumarnemu postopanju ter zahteval, da se njegovi predlogi doslovno priobčijo gg. porotnikom, na kar je g. predsednik nejevoljno izjavil: »Ako hočete, ostanemo tukaj še do jutri, meni je vse eno!« ter je pozval tolmača, da prevede predloge. Branitelj je na to opazko reagiral rekši: »Oprostite, g. predsednik, ali meni se zdi važno, da gospodje porotniki znajo, kake predloge sem stavil in kake predlogi so se odbili. Lahko je, da sodni dvor takih dokazov ne smatra važnimi, dočim jih porotniki upoštevajo tudi, ako se dotični dokazi niso dopustili. Porotniki morajo imeti sliko vsega. Jaz ne zahtevam tega, da delam obstrukcijo, kar sem dokazal s tem, da sem privolil v marsikatero skrajšanje zaprave. Meni je le za stvar.«

Ko je na to tolmač prevel doslovno omenjene odbite predloge in so se prečitati rekateri spisi, je predsednik zaključil dokazno postopanje ter izjavil, da se sodni dvor umakne, da formulira vprašanja na porotnike. V tem trenutku je predlagal branitelj, da se predloži porotnikom na vsak način tudi eventualno vprašanje na uboj in dodatno vprašanje v smislu, da je obtoženec ravnal v zmešanosti mihi, ali pa po nepremagljivi sili. Sodni dvor je po posvetovanju oba predloga odklonil ter stavil porotnikom edino le vprašanje na umor.

Zastopnik državnega pravdnštva je v svojem obtožnem govoru slikal obtoženca kakor prepotentnega človeka, lenuha, kateri je hotel dobro živeti in zapravljati na stroške sina in sinobe, ter je dokazoval, da je isti podvržen vsakemu slabemu, kakor to potrjujejo politične informacije občine zgoniške, vendar česar ni dvoma, da je umoril pokojnico namenoma. Zahteval je, da se obtoženec osodi radi zločina umora.

Na to je začel branitelj svoj obrambni govor v slovenskem jeziku. Predsednik pa ga je takoj prekinil približno tako-le: »Vi imate sicer pravico govoriti v slovenskem jeziku, kakor imajo drugi pravico govoriti v italijanskem jeziku, ali moram Vas opozoriti, da porotniki ne umejo slovenskega jezika! Vi pa poznate italijanski jezik. Pozivljam Vas torej v interesu obtoženca, da govorite italijanski. Gre se za težko dejanje, radi katerega mora škrt odgovarjati. Interesi brambe morajo iti nad oziroma narodnega značaja. (Glasovi: »Bene, bravo«.) Branitelj je odgovoril na to v slovenskem jeziku približno: »Ni mi na tem, da tukaj uganjam politiko, ali da demonstriram. Če govorim slovenski, govorim le radi tega, ker to smatram opravičeno v

imeu justice same. Krivda, da je prišlo do tega položaja, ni na moji strani. Ravno ozirom na to, da porotniki na poznajo slovenskega jezika, sem predlagal, da se deligira drugo porotno sodišče, kjer se boče lahko razpravljalo v slovenskem jeziku in kjer bodo porotniki poznali jezik obtoženca! Ali sodišče je odbilo ta moj opravičeni predlog. Ako bi bilo sodišče vsprejelo moj predlog, bi bilo ustreglo visokim načelom justice, bi bilo ustreglo obtožencu in tudi gg. porotnikom samim, o katerih sem prepričan, da pripoznajo opravičenost take zahteve. Radi tega sem prepričan, da gg. porotniki ne bodo izvajali nikakih posledic, neugodnih za obtoženca, iz tega, da se poslužujem slovenskega jezika. Ne gledč na to, se ne morem izraziti v taki italijansčini, kakor ste jo slišali iz ust zastopnika državnega pravdnštva. Da mi ni bilo za demonstracijo, izvira iz tega, da sem iskal druge branitelje, kateri bi me nadomestovali, kar se mi pa ni posrečilo.«

Predsednik: »Na vsak način bi bilo bolje, da govorite italijanski kakor znate, ker bode učinek vsejedno boljši nego če govorite v slov. jeziku.«

Ko je na to branitelj hotel replicirati, je izjavil predsednik, da je ta zadeva zaključena ter da naj branitelj nadaljuje. Branitelj je na to odgovoril, da ni njegova krivda, ako mora odgovarjati, ker je proviciran na to. Predsednik — ves razjarjen —: »Jaz ne provociram. Moje opazke so pravilne in gg. porotniki so lahko prepričani o tem!«

Ko je hotel branitelj odgovarjati, ga je predsednik ustavil z besedami, da ne dopušča, da mu branitelj pravi, da provocira ter da se posluži vse svoje oblasti in da uporabi najstrožje disciplinarne mere, ako ne neha branitelj. Branitelj je odgovoril na to, da je on rabil besedo »provokacija« v smislu izživljanja v navadnem pomenu ter je hotel s tem le reči, da je bil izzvan na odgovor, ne da bi bil hotel predsedniku očitati, da ga je on hotel na meno ma izzvati. S to izjavo se je predsednik zadovoljil, na kar je branitelj nadaljeval svoj obrambni govor v slovenskem jeziku, kateri govor je po odstavkih prevajal sodni tolmač, kakor je znal in mogel.

Po kratkem posnetku dognanj kazenske pravde po predsedniku je poslednji izročil porotnikom pravdne spise (slovenske) z navadnim opominom, da imajo pravico, ako ne bodo razumeli česa, zahtevati pojasnila. Porotniki niso zahtevali nikakih pojasnil ter so po daljšem posvetovanju z 8 proti 4 glasovom potrdili stavljenju jim vprašanje, glaseče se na umor, vendar česar se je razglasila razsodba, s katero je bil obtoženec obsojen po zakonu na smrt.

Obtoženec je vsprejel obsodbo mirno in nekako smehljaje. Ko mu je po razpravi branitelj razložil obsodbo, mu povedal, da uroči ničnostno pritožbo ter da je nade, da ga sodni dvor priporoči najvišji milosti, se je obtoženec zahvalil branitelju ter pristavil besede: »Tako, še ni kompleto?!«

Z ozirom na to, da so tržaški italijanski listi (»Piccolo«, »Indipendente«, »Gazzettino« in tudi — »Trieste«) porabili to razpravo, da so na prostištiki in nečuvnem način napali branitelja dra. Gregorina, češ, da je bilo nečloveško od njega, da je branil obtoženca v slovenskem jeziku, ako ravno porotniki niso poznali tega jezika, se povrnemo jutri na to zanimivo razpravo ter damo dostojen odgovor tem propovednikom — humanitete in njih somišljenikom.

Dražbe premičnu. V soboto, dne 20. sept. ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Kandler, 7, hišna oprava; ulica Solitario 18, les; ulica Sette Fontane 659, hišna oprava; ulica Giulia 11, hišna oprava; ulica delle Legna 6, hišna oprava; Piazza vecchia sveder; ulica Capuano 5, hišna oprava, oprema v skladišču in drugo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 18.4 ob 2. uri popoldne — 0.0. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.1 — Danes plima ob 10.15 predp. in ol 8.39 pop.; oseka ob 4.17 popoldne in ol 4.17 popoldne.

Društvene vesti.

Pevsko društvo »Zvezda« pri sv. Ivanu priredi v nedeljo — kakor že parkrat omenjeno — svojo veliko veselico, na kateri bosti sodelovali tudi pevski društvi »Slovan« iz Padrič in »Primorec« iz Trebič. Program

je obširen in zelo zanimiv. Čisti prihodek veselice je namenjen za nabavo zastave.

Ker to za narodno probujo prepotrebno društvo ni imelo čez dve leti nobene veselice, sme pričakovati s tem večim opravičenjem, da rodoljubi v velikem številu prihite na to prireditve. V slučaju slabega vremena odloži se veselica na nedoločen čas.

Veselični odsek »Tržaškega podp. in bralnega društva« prične svoje redne plesne vaje v nedeljo dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne v lastni dvorani ul. Stadion št. 19. Vaje za začetnike bodo trajale od 4.—5. ure. Vaje bo vodil g. Umek.

Čitalnica pri sv. Jakobu priredi v nedeljo, dne 21. sept. t. l. ob 5. uri popoldne na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu obletnico svoje ustanovitve z nastopnim vspeškom:

1. Godba. 2. H. Volarič: »Slovenska pesem«, mešan zbor. 3. »Ozir v preteklo leto«, govori g. Dragotin Vrabec. 4. Godba. 5. Dr. B. Ipavec: »Kdo je mar? L.«, možki zbor. 6. Godba. 7. H. Volarič: »Ljubav«, mešan zbor. 8. Godba. 9. G. Eisenhuth: »Lahko noč«, možki zbor. 10. Godba. 11. Šaljiva tombola. 12. Godba.

Svobodna zabava. Pevske točke izvaja čitalniški pevski zbor, godbene pa čitalniški orkester. Vstopnina 20 novč., otroci do 14. leta v spremstvu starišev so vstopnine prosti.

S tem opozarjamo in vabimo vsa bratska društva, da se udeležijo pomogočnosti te naše obletnice, da nam s tem pokažejo svojo bratsko ljubav, podporo in naklonjenost. V tej prijetni nadi biva udan

o d b o r.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Pulj je že v Rusiji.** Te dni je dobil vodja tiskarne v Pulju, g. I. Krmpotič, iz Berlina omot z naslovom: Pola — Russland. Pulj je torej že prestavljen v Rusijo, ali, bolje rečeno: ruska oblast je že raztegnjena tudi nad Pulj. Kolika ironija — vsklila »Naša Slega« — za skribače okolo »Popolac«, čegar suranka ukljub temu, da je v Piranu razvila italijansko trikolono, še vedno »ječi« v avstrijskem jarmu.

× **Občinske volitve v Tinjanu** se bodo vršile dne 24. in 25. septembra. Stranka odpadnikov in Karajlov je razvila divjo agitacijo, da bi strmoglavila poštenjaka Defara, ki je že mnogo let uzorao upravljat to občino. Naša stranka pričakuje naskok protivnikov svojim značajem in svojim poštenjem. Na dejamo se tudi, da sijajno odbije ta naskok.

× **Kubed v Istri.** Tukajšnje pevsko-bralno društvo »Skala« priredi svojo prvo veselico dne 12. oktobra 1902. Veselica bo na planem v prostorih g. Josipa Udoviča, Program objavimo o priliki.

O d b o r.

Vesti iz Kranjske.

* **Odlikovanje.** G. Fran Raktelj, vodja na drugi mestni deški šoli v Ljubljani, je povodom svojega umirovljenja od cesarja dobil zlati križec za zasluge.

100 letnica smrti Jurija pl. Vege. Dne 26. t. m. bo minulo 100 let, kar so našli v Donavi umorjenega hrabrega častnika in slavnega matematika Kranjca Jurija Vego (Veho). Rojen je bil 23. aprila 1754 v Zigorici pri Moravčah, roparsko umorjen pa 17. septembra 1802. Včeraj je bila torej 100 letnica njegove smrti.

* **Na idrijski realki** šteje letos prvi razred 54 in drugi 38 učencev.

* **Izkopnine.** Na Javorju pri Besnici je izkopal gosp. Jernej Pečnik petnajst grobov na njivi. Grobovi so iz halstetske in iz rimske dobe prvega stoletja. Gomil ni bilo, vsi grobovi so bili v pesku. Našla so se okostja, pri predzgodovinskih bronaste zapestnice, uhani in fibule, pri rimskih pa čudne svetilke in nenavadne steklene posodice.

* **Koncert v korist pogorelcem v Martinjaku** pri Cerknici priredi samei Rakovske okolice v nedeljo dne 21. t. m. pri g. A. Beletu na Uneu poleg Rakeka. — Koncertne točke bo izvajala godba sl. c. in kr. pešpolka št. 79 ban Jelačič.

Začetek ob 3. uri popoldne ob vsakem vremenu. — Vstopnina 1 K, za družino 2 K. — Preplačila z ozirom na blagi namen se hvaležno sprejmejo. — Zvečer ob 8. uri plesni venček.

Vesti iz Štajerske.

— **Celjska kultura.** Zadnja dva praznika so imeli celjski gasilci svojo veselico, ki se je vršila seveda v senci frankfurtarie in v duhu prusjaškem. No, to ni nič posebnega, ker je že v — navadi v tem taboru varvanec avstrijskega zisterna. Zato: transeat za danes! Zabeležiti pa moramo s te veselice nov čin celjske — kulture. Veselica se je vršila blizu prostora Slovencev za igro lavntenis. Ta prostor so sinovi celjske kulture ves onesnažili. Tako se zabavajo — kulturenosei iz Celja. Da bi se sedaj sramovali takih činov, kaj takega ne pričakujemo od njih.

Brzojavna poročila.

Dogodki na balkanu.

NEWYORK 19. (B.) V notih, katero je državni tajnik Hay doposlal zastopnikom Združenih držav pri onih vlastih, ki so podpisale berlinski dogovor, se opozarja na to, da tudi po berlinskem dogovoru ni smeti delati nobene razlike mej prebivalci Rumunske glede na njihovo veroizpovedanje.

Kakor tudi Združene države povspesujejo izseljevanje s tem, da priznavajo priseljencem iste pravice, kakor domačinom ter izključajo od priseljavanja le ljudi brez vsa cih sredstev, zločince ali take ljudi, ki imajo na sebi kako kužno bolezen, vendar pa temu velikodušnem postopanju s ptujimi priseljenci ni namen, da bi kakih drugi državi ustvarjali pribežališče za nje neljube elemente.

Nota izvaja, da Romunska se svojim postopanjem z Židi dela omenjena pravična določila berlinskega odgovora iluzornimi ter pravi, da vlada Združenih držav ne more molčati k taki internacionalni krivici.

Če tudi Amerika ne spada med podpisatelje berlinskega dogovora, vendar se čuti poklicano, da zaresno opominja na določila te pogodbe o mednarodnem pravu ter večni pravičnosti, katere hoče vsikdar braniti ter nuditi moralno podporo podpisancem na pogodbi za izvrševanje iste. Nota se nadeja, da, ako ta opominjanja zadobe pritrdilo, se ukrenejo primerne odredbe, da se romunska vlada prisili razmišljati o vprašavnih nepristojnostih.

Odsek kolonjskih mladeničev priredi v nedeljo dne 21. t. m.

javni ples

ki se bo vršil v Kolonji (na Bajardi) pod milim nebom, na podu, ki se v ta namen pripelje iz Sežane.

Ples bo pričel ob 3. uri pop. in trajal do 10. ure zvečer.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidarnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

T R S T

TOVARNA: Via Tesa, vogal

Via Limitanea

ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje)

In Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor: tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Gone brez konkurencoe.

ILUSTROVANI CENIK ZASTON IN FRANKO

Predmeti postavio se na par obroč a 11 železnico rano.

Ker mi ni bilo možno o svojem odhodu iz sežanskega okraja v tržaško okolico posloviti se osebno od vseh č. gg. kolegov in kolegij ter drugih prijateljev in znancev, kličem tem potom prisrčni: Zbogom!

Emil Pakiž,
učitelj.

M. Aite

trgovina z manifakturnim blagom

ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8
s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 5.

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj. odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato, da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam cenj. odjemalcem.

V obeh prodajalnicah vdobiva se razno blago najbolje kakovosti in najmodernejše iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srčice, ovratnike, ovratnice, tu je velikanski izbor platnenega in bombažnega blaga, prtov in putčkov ter vsake vrste perila, bodi od bombaža, ali platna. Pletenine, svilenine raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke. Velikanski izbor snovi za narodne zastave in trakov za društvene znake.

Sprejema naročbe na moške obleke po meri, katere izvrši najtočneje in najatanjeje po cenah, da se ni bati konkurence.

Poskušaj, da se prepričaš!

A. BUCHBINDER

TRST. — ulica Riborgo št. 27. — TRST.

Raznovrstna zaloga ogledal in okvirjev tapearij vseh vrst, ročnih kovčkov in velikih kovčkov vseh vrst po načrtih železnic. Naročbe sprejema za kompletne sobe toli v mestu koli za odpošiljanje po železnici ali morju.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Ima tudi filijalko v ulici Bastione št. 2 nasproti ženskemu liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najznanjši

Jakob Kosmerlj.

Sprejema se tudi naročbe za razpošiljanje

Važno za vsakega!

Razprodaja!

Po nečuvno nizki ceni se dobi za samo

2 gl. 95 nč.

krasna garnitura ob-
stoječa iz

14 krasnih drago-
cenih predmetov

in sicer:

- 1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tudi posrebr.) z lepo razrezljanim pokrovom, točno urejena s 3 letnim jamstvom in škaflijo.
- 1 krasna goldin ali niklasta okropna veržica s privescem. Pariški sistem.
- 1 goldin igla, za kravate z imitir. briljanti.
- 1 par gumbov za manšete, znamka »Garantie«.
- 1 garnitura (5 komadov) gumbov za srčice in ovratnike.
- 1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno puncir.
- 1 goldin prstan s krasnim kamenom.
- 1 zepno ogledalo v etvilju.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih predmetov z ur. Anker-Remont. vred pošilja le za 2 gl. 95 nč. s povzetjem ali po naprej poslanem denarju, trdka

BRÜDER HURVIZ

Krakovo - Stradom 17. - Krakovo

Neodgovarjajoče sprejem v 8 dneh nazaj in povrnen denar, vsled česar nima kupce nikakega rizika. Bogato ilustrovani cenik raznovrstnih dragocenosti brezplačno in franko.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo.

Vsak kupec vdobi v dar brezplačno krasen zepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

prporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi v smislu gesla: Svoji k svojim!

Svilene plinove MREŽICE!!

„ROYAL“

dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti po 35 in po 50 nvč.

Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.

Naročbe.

PODJETJE ZA NEPREGORLJIVE LUČI

P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

Nova trgovina na drobno

Peter Klansich

Piazza Nuova (Gadola) št. 1, zraven bukvarne Chiopris.

Specijalitete:

Platenine in bombaževine za opravo nevestam.

Edini zastop se zalogo za Trst, Gorisko, Reko, Istro in Dalmacijo

TOVARN ZA PLATNO IN PRTE v COURTRAI, FIANDRIJA (BELGIJA).

Paglianovo mazilo (sirup)

za osveženje in čiščenje krvi

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano

je bilo predloženo zdravstvenem vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo. Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajunami.

Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po koji ima trdka Hieronima Pagliano izključno pravico poslopiti proti vsa kemur, ki bi razpečeval ponarejanja, ter je ob jednom prisodil trdki vse sodne troške in odvjetniške troške provzrčene do leta 1897.

Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim Pagliano ter hranimo njegove izvirne recepte, s kojimi se je dokazala resnica. Vsi ti dokumenti ki so pšani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pristojnemu sodišču.

Pozivljamo vsakogar, da prekliče; to zadešča v dokaz resnice, koje smo vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih špekulantov. Zgoraj označene listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Trdka nima družce. Napolj 4, Calata S. Marco.

„Andemo de Franz“

krčma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska liter po 40 kr.

Črna istraka „ 36 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.

Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 32 kr. črno isterako liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

V najem se odda

lepa meblirana soba

s prostim uhodom

ulica Belvedere št. 55 A, I. n., vrata 7.

Spšostovane slovenske gospodinje
Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Metodijevo
cikorijo.

Glavni zastop za Trst, Kras, Gorisko, Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavnica 2.000.000 K, ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavarske hipotekarne in menične banke v Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Specijalno zavarovanje otrok brez zdravniškega ogleda, izplačavi v slučaju ženitve ali prehoda v vojske zavarovani znesek proti malemu odbitku pred pretekom zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št. 7. Telefon 469.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo). Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.

Poštarne naročbe se izvrše takoj. Pošiljave so poštne proste. Prevezma vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča

Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. piv. avstr. Lloyd.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“
trdke

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti gledališču „Armonia“

s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

TOVARNA POHIŠTVA

IGNACIJ KRON

Dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

ulica Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.

Novi ceniki, izvirni narisi, načrti za sobe na zahtevanje — — — — — brezplačno. — — — — —

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovs, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Velikanski izbor raznega pohištva

spalne in jedilne sobe, svetlo ali megleno politirane.

Bogat izbor

divanov, ckvirjev, ogledal, stolic, stenskih ur

se rahaja v dobroznani

zalogi pohištva

Rafael Italia

Trst - ul. Malcanton št. 1. - Trst.